

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Tdo/80/2024
Identifikačné číslo spisu:	8120012042
Dátum vydania rozhodnutia:	06.03.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Juraj Kliment
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:8120012042.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Petra Štífta a JUDr. Mariána Mačuru v trestnej veci obvineného Y. X. a spol. pre obzvlášť závažný zločin nedovolanej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. b), písm. c), písm. d), ods. 2 písm. c), písm. e) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), písm. j) Trestného zákona spáchaného sčasti samostatne a sčasti formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona, prerokoval na verejnom zasadnutí konanom 6. marca 2025 v Bratislave dovolania obvinených Y. X. a U. P. podané prostredníctvom ich obhajcu JUDr. Martina Kostreja proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 9. júna 2021, sp. zn. 9To/12/2021, a takto

rozhodol:

I. Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku sa vyslovuje, že uznesením Krajského súdu v Prešove z 9. júna 2021, sp. zn. 9To/12/2021, z dôvodu § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku

bol porušený zákon

v ustanoveniach § 176 ods. 2 Trestného poriadku, § 180 Trestného poriadku, § 168 ods. 1 Trestného poriadku, § 2 ods. 9 Trestného poriadku a § 319 Trestného poriadku v neprospech obvinených Y. X. a U. P..

II. Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku sa zrušuje uznesenie Krajského súdu v Prešove z 9. júna 2021, sp. zn. 9To/12/2021, ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

III. Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku sa Krajskému súdu v Prešove prikazuje, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

IV. Podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku obvinený Y. X.E., narodený XX. Y. XXXX vo F., trvale bytom U., M. XXXX/XX, toho času v Ústave na výkon väzby a Ústave na výkon trestu odňatia slobody Bratislava, sa do väzby neberie.

V. Podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku obvinený U. P.Ĥ., narodený XX. R. XXXX v P., trvale bytom P., X. XXXX/XX, toho času v Ústave na výkon väzby a Ústave na výkon trestu odňatia slobody Bratislava, sa do väzby neberie.

Odôvodnenie

Okresný súd Prešov (ďalej tiež „okresný súd“) rozsudkom z 23. marca 2021, sp. zn. 3T/100/2020, uznal obvinených Y. X. a U. P. za vinných:

- obvineného Y. X. v bodoch 1/, 2/ z pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. b), písm. c), písm. d), ods. 2 písm. c), písm. e) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b), písm. j) Tr. zák. spáchaného sčasti samostatne a sčasti formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák.;

- obvineného U. P. v bode 1/ z pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. b), písm. c), písm. d), ods. 2 písm. c), písm. e) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b), písm. j) Tr. zák. spáchaného sčasti samostatne a sčasti formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák.

na tam uvedenom skutkovom základe.

Za to im súd uložil:

- obvinenému Y. X.

Podľa § 172 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. za prevahy dvoch poľahčujúcich okolností uvedených v § 36 písm. j), písm. l) Tr. zák. a nezistení príťažujúcich okolností uvedených v § 37 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 12 (dvanásť) rokov.

Podľa § 48 ods. 4 Tr. zák. súd obvineného Y. X. na výkon uloženého trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom strázenia.

Podľa § 76 ods. 1, 78 ods. 1 Tr. zák. súd obvinenému Y. X. uložil ochranný dohľad v trvaní 2 (dvoch) rokov.

Podľa § 60 ods. 1 písm. c) Tr. zák. súd obvinenému Y. X. uložil trest prepadnutia vecí - zaistenej finančnej hotovosti v sume 2.990,- Eur.

- obvinenému U. P.Ď.

Podľa § 172 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. za prevahy dvoch poľahčujúcich okolností uvedených v § 36 písm. j), písm. l) Tr. zák. a nezistení príťažujúcich okolností uvedených v § 37 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 10 (desať) rokov.

Podľa § 48 ods. 4 Tr. zák. súd obvineného U. P.Ď. na výkon uloženého trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom strázenia.

Podľa § 76 ods. 1, 78 ods. 1 Tr. zák. súd obvinenému U. P. uložil ochranný dohľad v trvaní 1 (jedného) roka.

Podľa § 73 ods. 2 písm. d) Tr. zák. súd obvinenému U. P. uložil ochranné liečenie protitoxikomanické ambulantnou formou.

Podľa § 60 ods. 1 písm. a), písm. c) Tr. zák. súd obvinenému U. P. uložil trest prepadnutia vecí:

- zaistenej finančnej hotovosti v sume 2.438,76 Eur,

- 1 ks mobilného telefónu zn. C. bielej farby s oranžovým krytom.

Proti uvedenému rozsudku okresného súdu podali obvinení Y. X. a U. P., prokurátorka Krajskej prokuratúry Prešov (ďalej tiež „prokurátorka“) a matka obvineného U. P., Mgr. U. P. odvolania, o ktorých Krajský súd v Prešove (ďalej tiež „krajský súd“) uznesením z 9. júna 2021, sp. zn. 9To/12/2021, rozhodol tak, že odvolania obvinených Y. X., U. P. a prokurátorky postupom podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietol a odvolanie Mgr. U. P. postupom podľa § 316 ods. 1 Tr. por. ako oneskorene podané zamietol.

Dňa 2. mája 2024 podali obvinení Y. X. a U. P. prostredníctvom zvoleného obhajcu JUDr. Martina Kostreja písomne odôvodnené dovolania, v ktorých zhodne uplatnili dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. h) a písm. i) Tr. por., a síce:

- zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu;
- bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa;
- rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Obvinení Y. X. a U. P. vo svojej dovolacej argumentácii namietali neprimeranosť výšky uloženého trestu, ako aj nedostatok odôvodnenia rozhodnutí okresného a krajského súdu vo vzťahu k neuloženiu trestu odňatia slobody na dolnej hranici trestnej sadzby (obvinený Y. X.), resp. pod dolnú hranicu trestnej sadzby, a to vzhľadom na skutočnosť, že sa jedná o prvotrestané osoby, ktoré urobili vyhlásenie o vine zakladajúce dôvod na mimoriadne zníženie trestu pod dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby trestu odňatia slobody v súlade s § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. per analogiam tak, ako to vyplýva zo Stanoviska Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikovaného pod por. č. 44 v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 5/2017 a spáchanie skutku úprimne oľutovali.

Následne obvinení Y. X. a U. P. v podaných dovolaniach namietali nepriznanie poľahčujúcej okolnosti v zmysle § 36 písm. n) Tr. zák. napriek tomu, že na hlavnom pojednávaní dňa 23. marca 2021 urobili vyhlásenie o vine, čím značnou mierou uľahčili prácu prokurátora aj súdu, nakoľko sa výrazne skrátila doba konania pred okresným súdom a tento už nevykonával žiadne dokazovanie čo do viny obvinených.

Ďalšiu časť dovolacej argumentácie tvoril poukaz na skutočnosť, že pre skutok, pre ktorý boli právoplatne odsúdení, nebolo predtým vydané zákonné uznesenie o začatí trestného stíhania, keďže uznesenie vyšetrovateľa Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Prešove ČVS:KRP-47/1-VYS-PO-2019 z 8. apríla 2019 vymedzuje trestne stíhaný skutok len na obdobie od mesiaca november 2018 až do dňa vydania uznesenia 8. apríla 2019, pričom skutky, pre ktoré boli napadnutými rozhodnutiami právoplatne odsúdení, sa mali stať aj po tomto dátume.

Z vyššie uvedených dôvodov obvinení Y. X. a U. P. zhodne navrhli, aby dovolací súd rozhodol, že uznesením krajského súdu a konaním, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v ustanoveniach § 321 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. e) Tr. por., § 322 ods. 1 Tr. por., § 172 ods. 1 písm. b), písm. c), písm. d), ods. 2 písm. c), písm. e) Tr. zák. v ich neprospech, napadnuté uznesenie krajského súdu, ako aj rozsudok okresného súdu, zrušil a okresnému súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného Y. X. sa prokurátor Krajskej prokuratúry Prešov (ďalej tiež „prokurátor“) nevyjadril.

K dovolaniu obvineného U. P. sa prokurátor vyjadril podaním z 25. júla 2024 konštatujúc nenaplnenie žiadneho dovolacieho dôvodu. Vo vzťahu k nepoužitiu ustanovenia § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák., resp. neuloženiu trestu odňatia slobody pod dolnú hranicu trestnej sadzby uviedol, že obvinený U. P.

neuzavrel dohodu o vine a treste, teda ustanovenie § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. nie je možné v tejto trestnej veci aplikovať. Pokiaľ mal obvinený U. P. za to, že súd mal postupovať podľa § 39 ods. 1 Tr. zák., s touto skutočnosťou sa odvolací súd vysporiadal, vysvetlil, že žiadne mimoriadne okolnosti nezistil a že má ísť o mimoriadny inštitút, ktorý sa nepoužíva v každom prípade. Podľa názoru prokurátora nie je naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por., nakoľko trest je uložený v rámci zákonnej trestnej sadzby a ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., pretože odvolací súd vysvetlil, prečo nepristúpil k aplikovaniu § 39 ods. 1 Tr. zák. a nedá sa konštatovať, že bolo nesprávne použité iné hmotnoprávne ustanovenie. K dôvodu týkajúceho sa nezákonnosti trestného stíhania uviedol, že obvinený bol v prípravnom konaní riadne zastúpený obhajcom, skutok je v uznesení o vznesení obvinenia uvedený až do jeho zadržania teda do 11. februára 2020, tak ako sa uvádza aj v odsudzujúcom rozsudku, pričom pri pokračovacích trestných činoch sa skutok prerušuje vznesením obvinenia a oznámením obvinenej osobe, teda napriek použitému slovnému spojeniu „doposiaľ“ účinky uznesenia o začatí trestného stíhania trvajú, pokiaľ sa vec neskončí inak, až do vznesenia obvinenia.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného U. P. podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Dovolania obvinených Y. X. a U. P. spoločne s kompletným k veci prislúchajúcim spisovým materiálom boli 19. decembra 2024 riadne predložené Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) na konanie a rozhodnutie o podaných dovolaniach.

Následne najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) postupom podľa § 378 Tr. por. predsedom senátu predbežne preskúmal dovolania obvinených, ako i predložený spisový materiál, a zistil, že dovolania sú prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Tr. por.], boli podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.], po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov (§ 372 ods. 1 Tr. por.), prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.), na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 3 Tr. por.) a spĺňajú aj nevyhnutné obsahové náležitosti (§ 374 Tr. por.), pričom zároveň sú dovolania aj dôvodné ohľadom namietaného dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Najvyšší súd pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok určený na nápravu v zákone výslovne uvedených procesných a hmotnoprávnych pochybení súdov a predstavuje výnimočné prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, ktorá je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Táto výnimočnosť je vyjadrená práve obmedzenými možnosťami pre podanie dovolania, aby sa širokým uplatňovaním tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia na úrovni riadneho opravného prostriedku. Dovolanie preto možno podať iba z dôvodov taxatívne uvedených v ustanovení § 371 Tr. por. a v dovolaní sa musí vždy uviesť dôvod dovolania a aké chyby sa vytýkajú (§ 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por.), pričom dovolací súd je viazaný uplatnenými vecnými dôvodmi dovolania (dovolateľom vytýkanými chybami) a nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy, resp. z iných, dovolateľom neuvedených dôvodov (§ 374 Tr. por., § 385 Tr. por.). Obsah konkrétne uplatnených vytýkaných chýb a tvrdení, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, by mal vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takého dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 Tr. por., pričom však z ustálenej súdnej praxe (R 120/2012-I.) vyplýva, že viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Tr. por. sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.), a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por.

Najvyšší súd po preštudovaní spisovného materiálu dospel k záveru, že dovolania obvinených Y. X. a U. P. ohľadom namietaného porušenia práva na obhajobu zásadným spôsobom v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. z dôvodu nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu vo vzťahu k odvolacej námietke obvinených týkajúcej sa nepoužitia ustanovenia § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. per analogiam pri ukladaní trestu, sú opodstatnené.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. najvyšší súd stabilne judikuje, že právo na obhajobu je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 5 Tr. por.). Za porušenie práva na obhajobu podľa tohto ustanovenia preto nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Tr. por., resp. uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Tr. por. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učiný podľa § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a nebude ju už overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (R 7/2011).

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. považuje najvyšší súd za nevyhnutné zdôrazniť, čo v rámci svojej rozhodovacej činnosti notoricky opakuje, a síce pre naplnenie tohto dovolacieho dôvodu je nevyhnutné, ako aj napokon zo samotnej dikcie Trestného poriadku vyplýva, aby zistené porušenie práva na obhajobu bolo zásadné. Inými slovami povedané, nie každé porušenie práva obvineného na obhajobu, resp. porušenie práva obvineného na obhajobu s akoukoľvek intenzitou, zakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Takéto porušenie musí teda kardinálnym, kľúčovým spôsobom zasiahnuť do možnosti obvineného uplatniť svoje základné právo brániť sa proti tvrdeniam obžaloby. Pri samotnom posudzovaní, či v konkrétnom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, je potrebné vychádzať zo všetkých okolností a špecifik konkrétného prípadu a tieto individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach, vyhodnotiť. Právo na obhajobu treba chápať ako vytvorenie podmienok pre úplné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva.

Dovolací súd uvádza, že v dovolacom konaní pri náprave namietaných pochybení sa preskúmajú v zásade tie nedostatky, ktoré boli preskúmané už v odvolacom konaní a neboli napravené odvolacím súdom, ako aj pochybenia spôsobené odvolacím súdom. Zásada voľného hodnotenia dôkazov (§ 2 ods. 12 Tr. por.) musí byť realizovaná v obsahu vyhotovenia konkrétného meritórneho rozhodnutia, z ktorého musí byť zrozumiteľne a preskúmateľne zistiteľné, akým spôsobom súd vyhodnotil v trestnom konaní získané a vykonané dôkazy a ako dospel k svojmu rozhodnutiu, pričom v odôvodnení meritórneho rozhodnutia, ktorého predmetom je odvolanie procesnej strany, v tomto prípade obvinených Y. X. a U. P., musí súd uviesť, ako sa vyrovnal s obhajobou a odvolacími námietkami. Podľa § 176 ods. 2 Tr. por. v odôvodnení uznesenia treba uviesť najmä skutočnosti, ktoré sa považujú za dokázané, dôkazy, o ktoré sa skutkové zistenia opierajú, úvahy, ktorými sa rozhodujúci orgán spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, ako aj právne úvahy, na ktorých základe podľa príslušných ustanovení zákona posudzoval dokázané skutočnosti. V zmysle § 168 ods. 1 Tr. por. v spojení s § 180 Tr. por. ak rozsudok obsahuje odôvodnenie, súd v ňom stručne uvedie, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia opiera a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä ak si navzájom odporujú. Z odôvodnenia musí byť zrejmé, ako sa súd vyrovnal s obhajobou, prečo nevyhovел návrhom na vykonanie ďalších dôkazov a akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny a trestu. Ak rozsudok obsahuje ďalšie výroky, treba odôvodniť aj tieto výroky. Podľa ustálenej súdnej praxe súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04) a všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, avšak musí dať odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam (II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04) a ak ide o argument, ktorý je vo veci rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (II.

ÚS 410/06). Teda všeobecný súd je povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07).

Rešpektujúc judikatúru ústavného súdu a EŠLP najvyšší súd neustále zdôrazňuje a pripomína, že jedným z kľúčových princípov spravodlivého súdneho konania, ako ich garantuje čl. 6 ods. 1 dohovoru a tiež čl. 46 ods. 1 ústavy, je aj právo na náležité súdne odôvodnenie rozhodnutia. Jeho obsahom je právo obvineného na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („fairness“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 34/07). Potreba náležité odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou (IV. ÚS 296/09).

Pre akceptovateľnosť odôvodnenia súdneho rozhodnutia je nevyhnutné aj to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým všeobecný súd na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Súčasne je potrebné vychádzať z toho, že práve súdy majú poskytovať v súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov strán v konaní (m. m. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09).

Pokiaľ sa súd v pôvodnom konaní riadnym a preskúmateľným spôsobom v meritórnom rozhodnutí nevysporiadal s podstatou odvolacej argumentácie obvineného, ide o porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom naplňujúce dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., keďže obvinený ako strana konania nedostal relevantnú odpoveď na svoje zásadné, podstatné argumenty týkajúce sa uloženého trestu, resp. ďalších výrokov meritórneho rozhodnutia. Jednou zo základných zásad trestného konania je právo obvineného na obhajobu ustanovené v § 2 ods. 9 Tr. por. a táto zásada je rozvedená v Trestnom poriadku v ďalších ustanoveniach a zahŕňa okrem iného právo obvineného vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré sú mu kladené za vinu a k dôkazom o nich a podávať opravné prostriedky (§ 34 ods. 1 Tr. por.), čomu zodpovedá povinnosť súdu k týmto vyjadreniam a podanému opravnému prostriedku a v ňom uvedeným podstatným argumentom zaujať jasné, zrozumiteľné a preskúmateľné stanovisko. V prejednávanej veci takto krajský súd v odvolacom konaní nepostupoval.

Dovolací súd zo spisového materiálu zistil, že obvinení Y. X. a U. P. v odôvodneniach svojich odvolaní zo 4. mája 2021 (č. l. 3254 - 3256 spisu), resp. z 10. mája 2021 (č. l. 3261 - 3263 spisu) namietali neprimeranosť uloženého trestu z dôvodu nepoužitia ustanovenia o mimoriadnom znížení trestu napriek ich vyhláseniu o vine na hlavnom pojednávaní a to s poukazom na stanovisko Trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. júna 2017, sp. zn. Tpj 55/2016, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 44/2017, ako aj na niektoré rozhodnutia Krajského súdu v Prešove, ktorý v obdobných prípadoch vzhliadol dôvod na použitie tohto mimoriadneho zmierňovacieho ustanovenia.

Krajský súd k týmto uplatneným odvolacím námietkam v napadnutom uznesení na strane 12 uviedol, že „obaja obžalovaní v rámci odvolacieho konania namietali, že uložené tresty sú neprimerane prísne. Domáhali sa, aby súd konajúci o odvolaní mimoriadne znížil tresty, ktoré im boli uložené súdom prvého stupňa. Obžalovaní kládli dôraz na samotnú skutočnosť, že pred súdom prvého stupňa urobili vyhlásenie o vine a tým uľahčili súdu prvého stupňa rozhodovanie v tejto trestnej veci. Poukazovali na stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Krajský súd v tejto súvislosti poukazuje na tú skutočnosť, že samotné vyhlásenie o vine neznamená, že súd obligatórne bude aplikovať ustanovenie § 39 Tr. zákona o mimoriadnom znížení trestu. K takémuto vyhláseniu sa musia pridružiť aj ďalšie okolnosti, tak ako sú uvedené v § 39 Tr. zákona. Takéto okolnosti prípadu, ani pomery obžalovaných krajský súd nezistil, ktoré by odôvodňovali použitie tohto ustanovenia. Tu je potrebné zdôrazniť, že ide o mimoriadny inštitút to znamená, že nepoužíva sa v každom prípade. Krajský súd zdôrazňuje, že súd prvého stupňa citlivo

hodnotil všetky okolnosti prípadu a ani súhrn poľahčujúcich okolností, tak ako na to poukazujú obhajcovia vo svojich odvolaniach, neodôvodňujú mimoriadne zníženie trestu. Na druhej strane v rámci odvolania obžalovaných argumentácia smeruje len vo vzťahu k pozitívnemu, vo vzťahu k okolnostiam, ktoré by mali viesť súd k mimoriadnemu zníženiu trestu, no na druhej strane odvolatelia prehliadajú dobu, počas ktorej dochádzalo k páchaniu trestného činu, prehliadajú rozsah trestnej činnosti, sofistikovaný spôsob páchania trestnej činnosti. Podľa názoru krajského súdu tieto okolnosti vylučujú použitie ustanovenia o mimoriadnom znížení trestu. Postup súdu prvého stupňa bol v súlade so základnými zásadami pre ukladanie trestu.“

Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu je zrejmé, že krajský súd sa relevantným spôsobom nevyjadril k odvolacej námietke obvinených Y. X. a U. P. týkajúcej sa nepoužitia ustanovenia § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. per analogiam napriek ich vyhláseniu o vine podľa § 257 ods. 1 písm. b) Tr. por., keď bez akejkoľvek vysvetľujúcej argumentácie iba skonštatoval, navyše nesprávne, že samotné vyhlásenie o vine neznamená, že súd bude obligatórne aplikovať ustanovenie § 39 Tr. zák. o mimoriadnom znížení trestu, k takémuto vyhláseniu sa musia pridružiť aj ďalšie okolnosti, tak ako sú uvedené v § 39 Tr. zák.

V tejto súvislosti najvyšší súd považuje za potrebné uviesť, že podľa právnej úpravy účinnej do 5. augusta 2024 pri vyhlásení obvineného podľa § 257 ods. 1 písm. b) Tr. por. možno per analogiam pristúpiť k mimoriadnemu zníženiu trestu tak, ako v prípade uzavretia dohody o uznaní viny a prijatí trestu v zmysle zákonného ustanovenia § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. Uvedené judikoval najvyšší súd v stanovisku Trestnoprávneho kolégia 27. júna 2017, sp. zn. Tpj 55/2016, uverejnenom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 44/2017: Ak možno páchatelovi trestného činu pri uzavretí a schválení dohody o vine a treste mimoriadne znížiť trest podľa § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona, teda v situácii vopred dohodnutého trestu, možno (teda nie obligatórne) naposledy označené ustanovenie per analogiam a pri použití argumentu a *minor ad maior* (od menšieho k väčšiemu) použiť aj v prípade uznania viny podľa § 257 ods. 1 písm. b), písm. c) Trestného poriadku (po prijatí takého vyhlásenia súdom), keďže páchatel (procesne ako obžalovaný) neodvolateľne prijal všetky právne účinky uznania viny (dokonca) bez toho, aby bolo akýmkoľvek spôsobom predznamenané rozhodnutie súdu o druhu a výške uloženého trestu. S poukazom na uvedené najvyšší súd uvádza, že k analogickej aplikácii ustanovenia § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. pri vyhlásení obvineného o vine podľa § 257 ods. 1 písm. b) Tr. por., nie je potrebné naplnenie zákonom stanovených podmienok uvedených v § 39 ods. 1 Tr. zák. tak, ako to nesprávne skonštatoval krajský súd v napadnutom rozhodnutí, keďže ide o samostatné ustanovenie Trestného zákona upravujúce možnosť mimoriadneho zníženia trestu za použitia analógie v prípade vyhlásenia o uznaní viny na hlavnom pojednávaní na rozdiel od rámcovej právnej úpravy inštitútu mimoriadneho zníženia trestu koncipovanej v § 39 ods. 1 Tr. zák.

Z uvedených skutočností je zrejmé, že krajský súd sa preskúmateľným spôsobom nevyjadril k odvolacej námietke obvinených Y. X. a U. P. relevantného charakteru, a teda nevytvoril obvineným priestor pre ich účinnú obhajobu, pre plné uplatnenie ich procesných práv (pokiaľ dovolatelia nepoznali dôvody rozhodnutia krajského súdu, nemohli sa voči nim účinne brániť) a porušil tak právo obvinených na spravodlivé súdne konanie, čím naplnil dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Najvyšší súd preto napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušil (ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad) a krajskému súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

V novom konaní bude musieť krajský súd opätovne prejednať a rozhodnúť o odvolaniach obvinených Y. X. a U. P. podaných proti rozsudku okresného súdu a v rámci toho sa riadne a preskúmateľne vysporiadať s ich odvolacími námietkami vrátane námietky týkajúcej sa neaplikovania mimoriadneho zníženia trestu pri vyhlásení o vine na hlavnom pojednávaní, ktoré je v Trestnom zákone účinnom od 6. augusta 2024 upravené v § 39 ods. 5 a v prípade jeho nepoužitia toto náležite odôvodniť. Písomné

vyhotovenie meritórneho rozhodnutia vrátane odôvodnenia bude musieť obsahovať všetky zákonom predpísané náležitosti tak, aby podľa ustálenej súdnej praxe bola splnená požiadavka takého meritórneho rozhodnutia, ktoré dáva dostatočným a presvedčivým spôsobom odpovede na všetky relevantné otázky týkajúce sa predmetu súdnej ochrany. Krajský súd bude povinný právne kvalifikovať skutok obvinených podľa právnej úpravy účinnej od 6. augusta 2024, ktorá je vo vzťahu k predmetnému trestnému činu pre obvinených priaznivejšia [v prípade Y. X. pôjde o zločin neoprávnenej výroby a obchodovania s omamnou látkou a psychotropnou látkou podľa § 173 ods. 1, ods. 3 písm. a), ods. 4 písm. c) Tr. zák. s poukazom na § 135d písm. d) Tr. zák. a § 138 písm. b), písm. j) Tr. zák. spáchaný sčasti samostatne a sčasti formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák. a v prípade U. P. o zločin neoprávnenej výroby a obchodovania s omamnou látkou a psychotropnou látkou podľa § 173 ods. 1, ods. 3 písm. a), písm. e) Tr. zák. s poukazom na § 135d písm. c) Tr. zák. a § 138 písm. b), písm. j) Tr. zák. spáchaný sčasti samostatne a sčasti formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák.] a obvineným uložiť trest v zmenenej trestnej sadzbe s fakultatívnym použitím mimoriadneho zmierňovacieho ustanovenia podľa § 39 ods. 5 Tr. zák.

Najvyšší súd dáva krajskému súdu do pozornosti skutočnosť vyplývajúcu z pripojeného spisu Okresného súdu Prešov, sp. zn. 6T/53/2020, že v predmetnej trestnej veci pôvodne spoločne obvinenému Z. B., (ktorého trestná vec bola vylúčená zo spoločného konania s trestnou vecou obvinených Y. X. a U. P. uznesením vyšetrovateľa Krajského riaditeľstva PZ, Odbor kriminálnej polície Prešov z 3. apríla 2020, ČVS:KRP-47/1-VYS-PO-2019) bol za totožný trestný čin rozsudkom z 13. augusta 2020 na základe schválenej dohody o vine a treste postupom podľa § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. uložený trest odňatia slobody znížený pod dolnú hranicu trestnej sadzby o 1/3 vo výmere 6 rokov a 8 mesiacov, pričom aj v prípade schválenej dohody o vine a treste išlo o fakultatívny postup, navyše množstvo metamfetamínu, ktoré obvinený Z. B. neoprávnene previezol, predával, zadovážal, sprostredkoval a prechovával bolo porovnateľné ako v prípade obvinených Y. X. a U. P..

Vyhovením dovolacej argumentácie obvinených vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu uvedenému v § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. odpadla opodstatnenosť zaoberať sa ďalšími námietkami obvinených uvedenými v dovolaniach.

K výrokom IV. a V., ktorými neboli obvinení Y. X. a U. P. vzatí do väzby, dovolací súd uvádza, že v dôsledku zrušenia uznesenia krajského súdu bolo podľa § 380 ods. 2 Tr. por. potrebné obligatórne rozhodnúť o väzbe obvinených Y. X. a U. P., ktorí sa v čase rozhodovania dovolacieho súdu nachádzali v Ústave na výkon väzby a Ústave na výkon trestu odňatia slobody Bratislava.

Obvinení nastúpili na výkon daného trestu odňatia slobody 9. júna 2021 priamo z výkonu väzby v tejto trestnej veci, v ktorej boli od 11. februára 2020.

Dovolací súd sa v tejto súvislosti zaoberal existenciou väzobných dôvodov podľa § 71 ods. 1 Tr. por. Po zohľadnení dôvodov zrušenia uznesenia krajského súdu, dĺžky väzby a trestu odňatia slobody, ktorí už obvinení Y. X. a U. P. vykonali (spolu 5 rokov a 25 dní) a skutočnosti, že v prípade obvinených Y. X. a U. P. ide o prvotrestané osoby (u Y. X. bol rozhodnutím Okresnej prokuratúry Michalovce z 24. augusta 2011, sp. zn. 1 Pv 573/10 schválený zmier a zastavené trestné stíhanie pre trestný čin neoprávneného vyrobenia a používania platobného prostriedku, elektronických peňazí alebo inej platobnej karty podľa § 219 ods. 1 Tr. zák. spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák.), dovolací súd nevezhladol dôvod na ich vzatie do väzby. V tejto súvislosti je zároveň potrebné dodať, že v pôvodnom konaní prítomný väzobný dôvod podľa § 71 ods. 1 písm. a) Tr. por. (obava z úteku alebo skrývania sa) vyplývajúci zo skutočnosti, že obvineným hrozil vysoký trest, nie je z dôvodu dĺžky vykonaného trestu, ako aj priaznivejšej právnej úpravy účinnej od 6. augusta 2024 vo vzťahu k predmetnému trestnému činu, v súčasnosti daný. Taktiež nie je v súčasnosti daný ani väzobný dôvod podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. (obava z pokračovania v páchaní trestnej činnosti). V dôsledku uvedeného dovolací súd nevezal obvinených Y. X. a U. P. do väzby a prepustil ich na slobodu.

S poukazom na skutočnosti vyššie sumarizované najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo

výrokovej časti tohto rozsudku.

Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.